

YOKSULLAŞAN İŞÇİLERİN ÇÖZÜM ARAYIŞLARI

14 Şubat 2024

Yıldırım Koç

Türkiye’de giderek derinleşen ekonomik kriz ve ayrıca iyice artan gelir ve servet dağılımı adaletsizliği, insanları çeşitli arayışlara itiyor. Kapitalizmin pisliklerinden biri, gösterişçi tüketimdir. Özellikle bazı televizyon dizilerinin etkisiyle daha da yaygınlaşan gösterişçi tüketim ve israf, bu arayış çabalarını daha da güçlendiriyor.

1980’li yıllarda bir banker furyası ve faciası yaşanmıştı. Yüksek oranlı aylık faiz geliri tuzağına düşen birçok kişi, birikimlerini kaybetmişti. Bu furyada evini ve arabasını satıp bankere yatıranlar bile vardı.

Şimdi benzer bir süreç, daha büyük boyutlu ve yaygın bir biçimde yaşanıyor. Umarım işin sonu banker faciasında olduğu gibi bitmez.

İşçiler arasında “borsada oynama” yaygınlaşıyor. Bazı gözlemler, üniversite öğrencileri arasında bile borsaya girenlerin sayısının arttığını gösteriyor. Yetersiz kalan gelirlerini telafi etmek veya hızla ve kolayca para kazanmak isteyenler, kulaktan dolma bilgiyle borsaya giriyor ve “oynuyor”. Bir işyerinde bir işçinin bu yolla biraz para kazanması, diğer işçilerin de bu alana üşüşmesine neden oluyor. Kimse bu alanda büyük para kaybedenlere bakmıyor. Kolayca para kazanmanın çekiciliği gözleri kör ediyor.

İşçiler arasında kripto paraya yatırım yapanlar da var. Kripto para fiyatlarında son yıl yaşanan düşüş bu alanın çekiciliğini bir ölçüde azalttı; ancak yine de bu alana umut bağlayanların sayısı az değil. Hiç bilmedikleri bir alana para yatıranlar, resmen kumar oynuyor.

Gelir açığını kapatmak veya kolayca para kazanmak peşinde olanların düştüğü başka tuzaklar da var. Çiftlikbank olayını hepimiz biliyoruz.

Bir de Cancri Jewellery diye bir dolandırıcılık yaşanmış. Bu girişimi 2022 yılı ortalarında beni arayıp kaybettiği parayı nasıl alabileceğini soran bir işçiden öğrendim. Bu tezgaha da 110 bin kişi düşmüş. “Pırlanta mücevher paketine katılanlara haftada yüzde 5, yılda yüzde 260, altın mücevher paketine katılanlara haftada yüzde 3,5, yılda yüzde 182, yarı değerli taşlarla yapılan takı paketine dahil olanlara haftada yüzde 3,5, yılda yüzde 182, mozanit takı sistemine girenlere ise haftada yüzde 6, yılda yüzde 312 kâr payı vaat ediliyor”muş.

“Bedava peynir ancak fare kapanında olur” sözü bazı işçilerin bu girişimlerine çok iyi oturuyor.

İşçiler arasında internet üzerinden bahis ve kumarın da çok yaygınlaştığı belirtiliyor. Özellikle yurtdışı kaynaklı bahis ve kumar siteleri nedeniyle arabasını ve evini kaybeden işçilerin olduğunu anlattılar.

Ekonomik krizin faturası işçilere kesildiği sürece, bu tür arayış ve girişimler artacak.

Çalışmadan uyanıklıkla kolayca para kazanma girişimleri birer birer felaketle sonuçlanınca, hakları korumak ve geliştirmenin yolunun demokratik yollardan örgütlü mücadeleden geçtiği yaşanarak öğrenilecek.